

TOLERANCJA I NIETOLERANCJA W PRAKTYCE

CEL

Uczestnicy zrozumieją, zapamiętają i określą swoje stanowisko wobec myśli przewodniej zajęć: **pod hasłem tolerancji i walki z dyskryminacją może kryć się nietolerancja i dyskryminacja**

WPROWADZENIE

Spróbuj zainteresować uczniów tematem. Powiedz to, co będzie potrzebne jako przygotowanie do aktywizacji.

- Słowa „tolerancja”, „nietolerancja” i „dyskryminacja” są współcześnie jednymi z głównych haseł w mediach, w debacie publicznej. Co tak naprawdę znaczą?
- Po czym poznać w praktyce tolerancję, nietolerancję i dyskryminację?

AKTYWIZACJA

Zorganizuj pracę w małych grupach wokół głównego pytania (lub serii pytań) i z wykorzystaniem metody aktywizującej. Po zakończeniu pracy w grupach zorganizuj prezentację efektów ich pracy.

PYTANIE Po czym poznać w praktyce tolerancję, nietolerancję i dyskryminację?

METODA Formularz

POMOC Dla każdej grupy jest potrzebny powielony formularz oraz historia, którą grupa ma przeanalizować z pomocą tego formularza. Część grup będzie pracowała nad historią hotelu państwa Bull, część nad historią katolickiego ośrodka adopcyjnego w Wielkiej Brytanii.

Pytania w formularzu są następujące:

PYTANIA O FAKTY

Co dokładnie się wydarzyło?

W jakiej kolejności?

Czego dotyczył spór?

Między kim a kim był spór?

Na jakie argumenty powoływały się strony sporu?

Jaki był finał sporu?

PYTANIA O INTERPRETACJĘ

Kto w tej historii był tolerancyjny? Dlaczego?

Kto w tej historii był nietolerancyjny? Dlaczego?

Kto w tej historii był dyskryminowany? Dlaczego?

Czy finał tej historii był sprawiedliwy? Dlaczego?

CZAS 12 minut

EFEKTY PRACY Można spodziewać się, że grupy w swej analizie porównają różne relacje i ustalą fakty, a następnie wypracują w grupach swoją interpretację historii pod kątem tolerancji, nietolerancji i dyskryminacji.

OPIS METODY Formularz to specjalnie przygotowana kartka papieru, na której zwykle jest zaznaczone pytanie, nad jakim grupa (lub jedna osoba) ma pracować oraz miejsce na zamieszczenie wypracowanej odpowiedzi – czasem bardzo dokładnie wskazane.

W wielu metodach formularz jest elementem pomocniczym. W innych z kolei jest tak znaczącym jej elementem, że można wręcz mówić o metodzie pracy z formularzem. Metoda nazywana jest także kartą pracy.

Kolejne czynności osoby prowadzącej:

1. Utwórz 4 małe grupy.
2. Postaw uczestnikom pytanie: Po czym poznać w praktyce tolerancję, równość, dyskryminację?
3. Wyjaśnij, że za chwilę otrzymają konkretną historię do analizy pod kątem tolerancji, równości, dyskryminacji.
4. Wyjaśnij, że każda grupa będzie pracowała nad dwoma lub trzema relacjami tej samej historii – relacjami napisanymi z odmiennych perspektyw i inaczej skomentowanymi.
5. Zapowiedz, że każda grupa otrzyma też formularz. Wyjaśnij, że pytania z formularza mają pomóc, aby najpierw ustalić fakty, a dopiero potem przejść do interpretacji pod kątem tematyki tolerancji i nietolerancji.
6. Przeczytaj pytania zamieszczone w formularzu. Zapytaj, czy dla wszystkich jest zrozumiały sposób analizy historii, które grupy za chwilę otrzymają.
7. Rozdaj grupom kartki z historiami do analizy oraz formularze.
8. Dwu grupom daj historię hotelu państwa Bull, dwu grupom daj historię katolickiego ośrodka adopcijnego w Wielkiej Brytanii.
9. Podaj czas pracy na 12 minut.
10. Po zakończeniu pracy w grupach poproś o prezentację analiz kolejnych historii. Najpierw efekty swojej pracy prezentują przedstawiciele grup pracujących nad pierwszą historią, a potem nad drugą.

REFLEKSJA

Postaw kilka pytań na forum ogólnym, aby uporządkować i pogłębić zrozumienie zaprezentowanych efektów pracy. Daj czas na refleksję i wypowiedzi uczestników. Nie spiesz się. Jeśli trzeba powtórz pytania.

- Kto w tych historiach jest tolerowany? Kto jest nietolerowany? Kto jest dyskryminowany?
- Kto jest słabszą stroną w sporach opisanych w tych historiach? Kto jest silniejszy? Dlaczego? Czy to się zgadza z tym, kto w mediach jest przedstawiany jako strona słabsza, a kto, jako strona silniejsza?
- Czy te wyroki sądowe były sprawiedliwe? Jak się mogli czuć po wyroku sądu ludzie, którzy musieli ze względu na swoje przekonania zamknąć prowadzone przez siebie instytucje? Czy uszanowano ich prawo do wolności przekonań religijnych? Jak mogli się czuć ci, co wygrali sprawy sądowe?
- Jak do tych historii ma się hasło „walki z dyskryminacją”? Czy dyskryminacja to to samo co niesprawiedliwość?
- Na podstawie tych historii, jak można odpowiedzieć na pytanie: Czym jest tolerancja? Czym jest nietolerancja? Czym jest dyskryminacja? Po czym poznać je w praktyce?
- Czy pod hasłem tolerancji może w praktyce kryć się nietolerancja i dyskryminacja?

PRZESŁANIE

Podsumuj, uporządkuj i uzupełnij wnioski uczniów. Podkreśl kilka najważniejszych myśli. Wyeksponuj przesłanie czyli myśl przewodnią.

- Tolerancja to traktowanie kogoś z szacunkiem, łagodnie, z cierpliwością, bez agresji - mimo krytycznej oceny jego poglądów i wyborów. Należy taką postawę mieć wobec wszystkich.
- Bywa jednak tak, że pod hasłami tolerancji i walki z dyskryminacją jednych osób może kryć się nietolerancja i dyskryminacja wobec innych osób. Wtedy tolerancja jest tylko dobrze brzmiącym hasłem, a w praktyce jakaś ktoś zostaje uprzywilejowany, a ktoś jest dyskryminowany. Tolerancja jest wtedy selektywna – nie dotyczy wszystkich, a tylko niektórych.
- Trzeba patrzeć na skutki jakie przynosi dane działanie, a nie tylko na hasła i deklaracje. Hasła i deklaracje mogą być zupełnie inne niż rzeczywiste efekty działań podejmowanych w imię tych haseł i deklaracji.
- Moje zdanie na temat tych historii jest następujące ... *[koniec zajęć to miejsce na zajęcie stanowiska przez nauczyciela]*
- Warto dokładnie przemyśleć te historie. Warto wracać do tych pytań: *Kto w tych historiach był tolerancyjny? Kto w był nietolerancyjny? Kto był dyskryminowany? Czy finał tych historii jest sprawiedliwy?*